

BONA PAU

N.º 334 - Año XXVIII

HOJA PARROQUIAL DE MONTUÍRI

Diciembre 1980

UN NADAL CRÍTIC

Un horabaixa espès de boira i xop d'humitat, arribava al nostre poble un típic carro de gitanos. Una parella jove carregada amb sis infants —el major, esquitit, deu anys— prenién possessori des Pou del Rei. Tenien encès un petit fogueró per a escalfar-se. Es temps que son pare donava menjar a sa bístia i treia olles d'aram i altres ormetjos de l'ofici, sa mare voltava la vila cercant recapte per a aquelles boques d'allots magres i famolencs.

Prest sorgiren els comentaris, les reaccions de costum en casos com aquest: «Si volguessin fer feina, en tendrien...» «Idò no haguessin tingut tants d'allots, que això és una vergonya...» «Aquí ja tenim prou problemes...» «Són els infants, que fan llàstima...»

També comparegueren algunes persones amb mantes usades, fruita, pa, so-brassda i llet... He de confessar que jo pensava per què no havien de quedar aquesta gent allà on eren, i havien de venir aquí, a incomodar-nos... De fet, a l'hora dara deuen seguir —nòmades— trescant per pobles i cridant a les portes.

Fins aquí l'anècdota, no tan nova per cert; perquè tothom a Montuiri recorda haver vist els antics retadors públics convertir-se en menjadors o bressols de petits gitans.

Es ver que la sicologia del «gitano», la seva manera d'entendre la vida queda molt enfora dels nostres esquemes, i sobretot de la nostra comoditat... Es ver que no tenim solucions, quan son pare prefereix passejar els fillons, exposats al fred i a la fam, abans que deixar-los a una institució que els podria tenir esment.

Però si aquests fet no resulta nou, sí pot ser simptomàtic, i ens du a prendre consciència d'una situació que s'anirà fent cada dia més clara i més greu: l'atur (es

«paro»). Els diaris diuen que just a Ciutat n'hi ha més de 1.500 que ja no cobren el subsidi, i són considerats paràsits, lladres.

¿Heu pensat, per altra part, si no s'hi assemblaria un poc a un carro de gitanos aquella parella vinguda de Natzaret, amb fred i mal temps, per uns edictes de l'emperador que només s'interessava per tenir una llista completa dels súbdits i poder-los cobrar l'impost?

Enguany es parla que a Mallorca tindrem 50.000 aturats. Però llavors, de cop, solem comentar: «Sí, però aquests lo que volen és cobrar i fer es «vago» tot lo dia, i això encara mos ho descompten des sou...»

Sí, el pagament del subsidi és aprofitat injustament fins per directors d'hotels, per gent que té possibles de ca seva, per molts que llavors «roben» un lloc de feina retribuït a qui no té ni per a menjar.

Però aquesta vergonyosa picaresca no pot servir, per als creients i pels qui lluiten pels drets humans, de subterfugi o pretext per a eludir el problema realment seriós de moltes famílies que es veuen abocades a la misèria o amenaçades de quedar sense casa per no poder pagar el lloguer.

No és aquest el lloc adient per a respondre als interrogants que ens planteja la greu crisi econòmica als cristians. Segurament divendres, 12 de desembre, tindrem oportunitat de participar en una taula rodona amb especialistes en economia i amb gent molt acostada a la marginació. Amb ells podrem descobrir millor les causes i conseqüències de l'atur, ja que la campanya de Nadal d'enguany hi estarà especialment abocada a totes les parròquies de la nostra illa.

Bartomeu Tauler

LA COMUNITAT CRISTIANA DE MONTUÍRI DESITJA A TOTS ELS
LECTORS UN BON NADAL I VENTURÓS ANY NOU.

L'AMO EN JOAN PORRERENC

Un home amic de tots que treballà esforçadament pel seu poble

Dia 11 de novembre moria l'amo En Joan Miralles Riera «Porrerenc», als seus 73 anys, després d'haver estat per més de deu anys batle de la nostra vila.

Les exèquies i el funeral foren una mostra evident de l'estima que s'havia guanyat no sols a Montuiri, sinó per tota l'illa. N'hi hagué que comentaven —mentre ens disposàvem a donar-li «l'adéu»: «Era un home que no se barallava amb ningú. No deixava ofesa la gent».

Podem dir que gran part de la vida de l'Amo En Joan ha estat lligada activament a la política local.

Pels anys 40, va ser regidor de l'Ajuntament. Dins la dècada dels 50, ocupà durant 6 anys el càrrec de batle (des del 1951 al 1958). I essent batle l'Amo En Gaspar Oliver «de Maià», fou regidor en dues oportunitats. Després de la mort del Sr. Oliver Barceló, va tornar ocupar la responsabilitat de batle des de 1975 fins al 1979.

La seva tasca municipal es va centrar bàsicament en les obres públiques. D'aquestes, en podem destacar: La Urbanització de l'Avinguda i de la placeta Es Dau. La nova entrada a l'Escola. La construcció de la placeta i Pou des Dau. L'obertura del carrer de Sta. Catalina Tomàs, i de ses Escoles; de l'eixampla del carrer Emili Pou. L'asfaltat del camí de Ses Rotes i de S'Avenc. La Urbanització de Sa Vinyeta. L'actual il·luminació pública. L'asfalt i millores d'altres carrers i camins de fora vila...

I ja que enguany ha renaixut a Montuiri la Fira tradicional, volem recordar que l'Amo En Joan va ser l'organitzador i animador de les seves berbenes i espectacles dels anys 40, a les escoles, que rivalitzaven amb les millors de Mallorca.

I no ens estenem més en la seva grata recordança, per a deixar la paraula al seu fill Joan, gran erudit i constant col·laborador del nostre full, a qui volem manifestar una vegada més la nostra amistat i condol.

G. GOMILA

A LA MEMORIA DE MON PARE

Tractaré de perfilar, en aquesta breu nota recordatòria, com he vist i veig mon pare, la seva semblança personal, com a fill seu i com a montuïrer. Mentiria si digués que sempre i pertot les relacions amb amb ell han estat una bassa d'oli. Ben pensat, crec que aquestes diferències, més o manco considerables, entre pares i fills, sempre hi són. Tanmateix, els llaços que m'unien amb mon pare eren més forts del que ell i jo mateix pensàvem. Així ho comprenguérem, d'una manera més o menys tàcita, quan els darrers dies de la seva vida convisquérem plegats a canosta, trobant-se, ell, ja cec i en procés d'esboldregament definitiu. Certament, mai de la vida no havíem estat tan a prop un de l'altre, i mai no hi havia hagut entre tots dos tanta comunicació amb tan poques paraules. I és que, en realitat, les consemblances entre ell i jo devien esser-hi, i profundes. De vegades, record, que fèiem brometa del nostre aspecte físic: de la nostra closca, amb trispol enmig i rodapeu a cada banda, del nostre propi nas, més que suficient, del nostre braçam i camatge, que mai no s'acaba, dels nostres gestos, lents, pausats. D'altra banda, passen per la meua memòria tot un conjunt d'anècdotes que són un reflex fidel de les principals característiques de la seva personalitat. Hauré de destacar el seu esperit d'iniciativa en el ram de la construcció, tant en l'àmbit familiar i empresarial com en el de la seva projecció pública com a a batle de Montuiri. La seva tenacitat en dur a terme la tasca que era necessari fer, amb la paciència necessària per a poder aguantar les inclemències, els sotrots propis de la vida, privada i pública. Una certa sensibilitat com a artista-constructor, manifestada ja de petit en alguna representació escultòrica, en el forn de Sa Rota o, de major, en la confecció, amb ajuda d'alguns obrers de la casa, del betlem monumental que tots recordareu. El seu amor als nins i als animals, sobre tot als cans, que li servien de companyia i escolta fins al darrer moment. El seu especial sentit de l'humor, de vegades una

UNA FIRA DE TOT EL POBLE

Sa Fira va tornar amb molta força. (El diumenge, 23 de novembre, vàrem tenir un dia preciós) Fou un èxit de participació de tot un poble, d'organització, d'assistència de gent vinguda de tots els punts de l'illa i sense cap dubte també un èxit comercial.

A més del caire de fira normal, la II Mostra de Sa Perdiu, les nombroses exposicions d'artesanía, la mostra d'ovelles, el concurs i desfilada de cans eivissencs i la recerca del ca mè mallorquí donaren a la nostra Fira Montuïrera una ferma personalitat, diferent de les altres.

Endemés dels distints trets del programa que publicarem en el número passat, volem mostrar avui una fesomia humana del que fou la Fira en temps passats:

mica gopellut i gotarrenc. Record, ara mateix, la seva obsessió per l'aigua reparada a grans dosis. Em ve al cap un sopar de matances amb una apagada de llum seguida de sifonada general, a manera de benedicció papal. Una altra característica de la seva personalitat era l'estalvi d'energia a l'hora d'expressar-se verbalment. Em ve a la memòria, en aquest sentit, qualque discurs seu, de brevetat sorprenent, però, curiosament, ben agraït per part de l'auditori. El seu idealisme, manifestat en l'amor, de vegades una mica quixotesc i desbordat, per Montuïri, que volgué anar demostrant al llarg de la seva vida a través, sobretot, de les obres públiques, i, així mateix, en l'organització de festes i saraus. Podria parlar, encara, de la seva noblesa i senzillesa de tracte, etc. Però, no voldria cansar el lector. Crec, en poques paraules, que mon pare, l'amo en Joan «Porrerenc», amb tots els seus defectes i virtuts, ha estat un d'aquests montuïrers que haurà exercit com a tal i que haurà contribuït substancialment a fer de la vila el que ara és. No em queda més que donar les gràcies, de cor, en nom meu i en el de tota la família, a totes les persones que aquests darrers dies han tengut un record sentimental dedicat a mon pare, de manera especial als qui el visitaren per darrera vegada a cas Porrerenc, als assistents al funeral, i, en definitiva, a tots aquells que ens han acompanyat en el sentiment.

A Mallorca, 24 de novembre del 1980.

Joan Miralles i Monserrat

Un horabaixa de tardor, asseguts devora es Pou des Dau:

—Com mos trobam? Volia que em parlàssiu un poc de sa Fira.

—Sa Fira? Diuen que és diumenge.

—No. Em referesc a sa fira de fa quaranta anys. Des vostre temps... Però, acabau primer es «tuti»...

—«Enguany sa fira no és fins a dia trenta-u, d'anar-hi no estic segur, jo no he de comprar res, en no ser que compri un bres per quan me casaré amb tu».

—Que no podries ser eixorç i no haver-lo de mester?

—O no pot esser també que aquest barco viatger arribi a un altre port?

—Per què deis a 31, si sa fira era dia 8?

—És perquè sa cançó véngui bé.

—La va fer Mestre Miquel Gomila, a. «Rua».

—Com era sa fira?

—Era petita, magra. Llevat de ses berbenes, era com un diumenge qualsevol.

—Què dius, home? Això no és ver! Si hi havia més festa que per St. Bartomeu!

—Ses Berbenes havien cobrat molta força. Eren tan importants com ses de Felanitx. Venia s'orquestra Bolero. Allò era lo més gran! Una cosa seria!

—En Tasar de sa Mata i En Coves, quins cornetins! Ses escoles pareixia que queien!

—Tothom s'aixecava dret. Si un era bo, s'altre ho era més.

—I En Martorell! trombó de vares. Era una figura.

—Ten records amb so capell de palmes? Còmics com ell no n'he vists mai! Era una figura!

—Tots eren filigranes.

—Ses berbenes eren famoses a tot Mallorca. Venia gent de per tot. Es pati estava ple. Hi havia menjar a voler: frit, porcella, caragols coents... Mataven un bou per menjar allà. En tot l'any no se disfrutava tant!

—Feien tres berbenes. Un any, jo vaig pagar per ses tres juntes trenta pessetes.

—Feien prop a ses de Felanitx. Casi eren més importants que per St. Bartomeu.

—Primer es feien darrera sa carnisseria; llavors, a ses escoles.

(acaba darrera)

25 AÑOS ATRAS OCURRIO EN MONTUIRI

26 de Diciembre de 1955

Con una magnífica y acertada interpretación y cosechando merecidos aplausos se escenificó en la Sala Mariana la obra de Pemán, «El Gran Cardenal», dirigida por D. Juan Oliver e interpretada por Martín y Gabriel Ferrer, Miguel Miralles, Miguel Fiol, Juan Mesquida, Antonio Arbona, Pedro Mayol, Gabriel Arbona, Francisco Mas, Rafael Amengual, Antonio Juan García y Antonio Gomila.

Una Fira de tot el poble

—A una pista se ballaven es boleros, i a s'altra, ses parelles d'aferrat. Cada any venien es «cavallitos», teresetes, atraccions de ballarines, companyies de teatro amb sarsueles, comèdies mallorquines i en castellà... Un any feren «La tabernadadel puerto» i se suspengué... quin temporal! Eren devers la una, quina aigada!

—A una d'aquestes companyies hi venia En Miquel Vidal «Rat», que era un des millors còmics de Mallorca.

—Hi havia tres dies de festa per la «Mare de Déu des missatges».

—Sí. Sa Fira se feia dia 8 de setembre, per la Mare de Déu.

—Es carrers estaven adornats amb paperi. En es llocs principals se collocaven unes torres fetes amb branques de pi.

—A Plaça hi havia es mercat. Se venien escales, bestiar, ovelles, porcs... N'hi havia cada dilluns de mercat, però es de sa Fira era un poc més. Venia molta gent d'altres pobles.

—Teniem corregudes a peu, joies... S'horabaixa, carreres de cavalls, futbol... Un any, vengué el Mallorca.

—A l'església feien Missa.

Les cartes es tornen moure. Ja hem pogut recaptar bona informació. L'horabaixa de tardor ja tomba de bon de veres. Prest, aquests homes, ben arrelats dins la nostra terra, se n'aniran poc a poc, perquè farà fred. Demà es reuniran de bell nou en els pedrissos. No necessiten taula: una soca d'ullastre, de més anys que ells, els va de primera.

Això és lo que volia sebre. Vos ho duré a mostrar. Ja em direu què hi trobau. Moltes gràcies.

—«...Dios»...

(Conversa amb l'amo en Melsion Rigo «Muix» de 86 anys; l'amo En Pere Cerdà «Frare» de 71; l'amo En Joan Grimalt «Niu», de 73; l'amo En Tomeu Miralles

Respostes a l'enquesta als subscriptors de BONA PAU

Responent a les vostres preguntes de l'enquesta del mes d'agost, se'ns acudeixen els següents punts:

1) És molt important l'enfocament d'aquesta fulla perquè és un servei al poble, a tot el poble, i per tant ha d'estar par demunt de tota mena d'ideologies.

2) Un fulla parroquial també ha de demostrar el seu origen. Si parròquia vol dir comunitat cristiana, ha de demostrar que ho és: defensant la persona que sofreix, ajudant a reivindicar la justícia social i humana.

3) Ha de ser una informació que recolleixi tot lo que passa en el poble, donant cabuda a una participació de totes les entitats populars, i no sols amb motiu d'un fet extraordinari, sinó de forma continuada, així com també a particulars que ho desitgin.

4) Una informació, naturalment, de les activitats de la parròquia com a tal.

5) Ampliar en lo possible totes les col·laboracions que ens ensenyin a conèixer millor la nostra història, costums i la nostra pròpia identitat.

6) I per això darrer, i sense ànim de discriminar ningú, també seria convenient, segons el nostre parer, que es redactàs tot en la nostra llengua, ja que seria una manera de contribuir a què tots els mallorquins de naixement o d'adopció, coneguim la llengua pròpia.

Joan Miralles Julià i
Joana Martorell Nicolau

«Marro» de 72; i l'amo En Gabriel Rigo «Muix» de 68).

GABRIEL GOMILA

ESPORTS A SA FIRA

— A la desfilada de cans eivissencs, hi hagué 45 participants.

Foren guanyadors de la «Classe jove, pèl llis»: En «Faro» (Jaume Matas) Montuiri i Na «Quina» (Jaume Matas) Montuiri.

— En la recerca de ca mè, s'atorgà la medalla a Llorenç Mayol (de Montuiri).

— En la II Mostra i Concurs de sa Perdiu, la classificació dels participants locals fou així:

1er.—Antoni Nicolau Adrover, amb la perdiu «Baretta».

2on.—Joan Miralles Julià, amb la perdiu «Sánchez».

3er.—Gaspar Socias Mora, amb la perdiu «Pínera».

B. G.